

УДК [631.811.98:631.559]:635.64|477.7)

## ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ТОМАТІВ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

**Тарабанов Р.В.**, здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

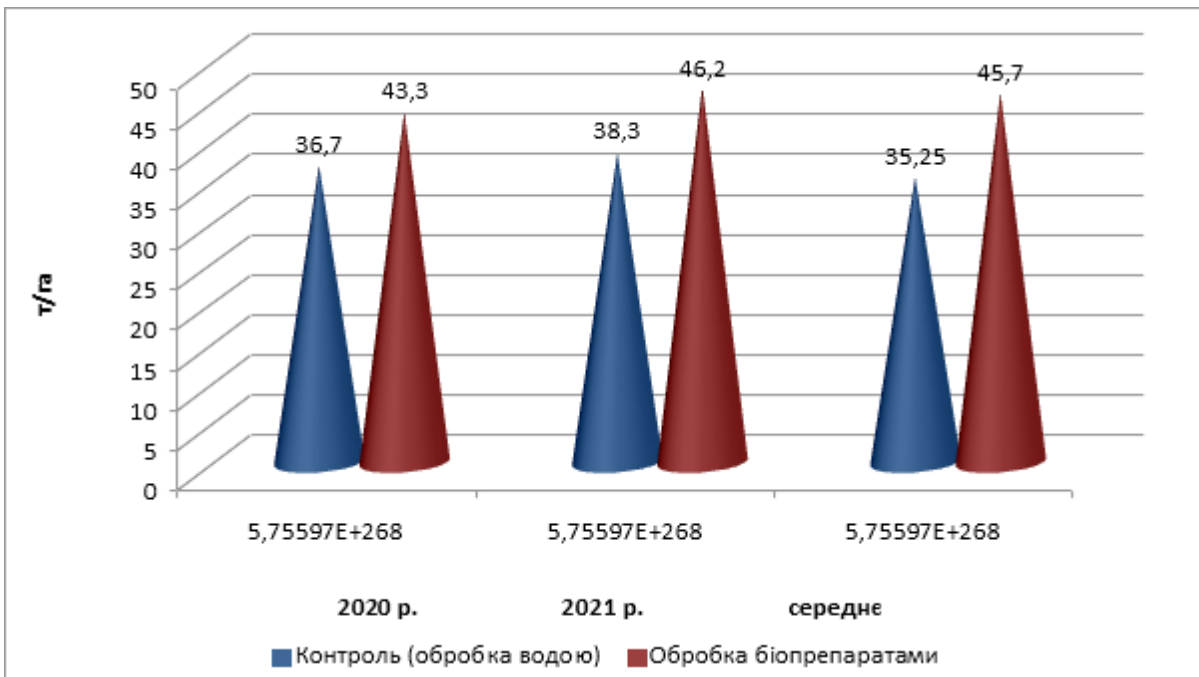
**Нікончук Н.В.**, кандидат с.-г. наук, доцент, науковий керівник  
*Миколаївський національний аграрний університет*

**Вступ.** В останні роки з'явилася тенденція до здорового способу життя, невід'ємною частиною якого є збільшення в раціоні харчування овочевої продукції, яка є екологічно безпечною. Тому пошук нових високоефективних і екологічно безпечних методів вирощування овочевих культур є перспективним на найближчий час, при цьому першочергового значення набувають біологічні методи впливу на рослинний організм. Одним з таких методів є застосування біологічних препаратів нового покоління за вирощування томатів. Вони впливають на рослини в мінімальних дозах, що є фактором зниження антропогенного впливу на рослини та навколишнє середовище [1, 2].

Метою наших досліджень було вивчення впливу комплексу біологічних препаратів на врожайність та якість гібриду томату 132-111 Сливка F1 в умовах Південного Степу України.

**Матеріали та методи досліджень.** Досліди проводились у 2021 році в умовах ННПЦ МНАУ. В досліді вивчався вплив біологічних препаратів на ріст, розвиток, врожайність та якість гібриду томату 132-111 Сливка F1. Систему підживлення томата за органічного вирощування у відкритому ґрунті під час вегетації рослин проводили з використанням препаратів компанії БТУ-центр: Азотофіт та Органік-Баланс.

**Результати досліджень.** Біоактиватор Азотофіт, до складу якого входять вільноживучі бактерії *Azotobacter*, що здатні виділяти гормони росту і розвитку рослин, фіксувати атмосферний азот та Органік-Баланс, який містить фосформобілізуючі бактерії здійснювали суттєвий вплив на врожайність досліджуваного гібриду томату 132-111 Сливка F1 (рис.).



**Рис. Товарна врожайність плодів томатів гібриду 132-111 Сливка F1 залежно від обробки біопрепаратами за органічного вирощування, т/га**

Вищу врожайність томати сформували в 2021 році. Так за п'ятиразового обробітку біопрепаратами Азотофіт та Органік-Баланс урожайність томатів зросла до 46,2 т/га, що на 7,9 т/га перевищувало контрольний варіант за обробки посівів водою, де товарна врожайність була на рівні 38,3 т/га. Зростання товарної врожайності томатів при застосуванні біопрепаратів у менш сприятливому за метеорологічними умовами для помідорів 2020 році було менш істотним - на 6,6 т/га порівняно з контролем. Але таке зростання свідчить про те, що навіть у несприятливі роки біологічні препарати здатні дещо нівелювати вплив екстремальних умов вирощування та підвищувати стійкість рослин до стресових чинників: біотичних, антропогенних, кліматичних, едафічних.

У середньому, за два роки досліджень, біопрепарати Азотофіт і Органік-Баланс здійснювали суттєвий вплив на врожайність досліджуваного гібриду томату 132-111 Сливка F1. Так завдяки обробці біопрепаратами при вирощуванні томатів врожайність зросла проти контролю на 7,2 т/га, або 19,2 %.

Приріст чистого прибутку з 1 га при вирощуванні гібриду 132-111 Сливка F1 становив 11420 грн/га. У результаті рівень рентабельності у контрольному варіанті був на рівні 99,5 %, тоді як при застосуванні біопрепаратів Азотофіт – 129,7 % а при використанні Органік-Баланс – 173,7 %.

**Висновок.** При застосуванні біологічних препаратів з'являється можливість при менших витратах на добрива (азотні та інші комплексні водорозчинні для підживлення) отримувати достатній рівень врожайності і більш високу якість продукції, а отже суттєво збільшувати рівень прибутковості виробництва не залучаючи додаткові кошти.

## Література

1. Білінская О. М., Кулька В. П., Самець Н. П., Голод Р. М.. Формування насінневої продуктивності добазового матеріалу картоплі в залежності від способів застосування комплексного препарату Альбіт. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. Вип. 2. 2021. С. 71–79.

2. Василенко М. Г. Органо-мінеральні добрива і регулятори росту рослин в органічному землеробстві. *Вісник аграрної науки*. 2017. № 2. С. 11–18

**УДК 635.49**

## ПЕРСПЕКТИВНІ ВИДИ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР ДЛЯ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

**Кубінець Н.С.**, асистент

*Миколаївський національний аграрний університет*

Овочі – органи трав'янистих рослин, які використовують у харчуванні людей відомі людству з доісторичних часів. Виділивши з величезної різноманітності дикорослих рослин найбільш привабливі з приємними смаковими якостями та ароматом окремі екземпляри, первісна людина згодом стала їх культивувати на примітивних городах, відбираючи кращі форми. У раціоні, крім дикорослих рослин, з'являються вирощені рослини на окремих ділянках. З урахуванням кліматичних умов, овочівництво як галузь, має регіональне спрямування. Крім того, зміна клімату, урбанізація, віковий та етнічний склад населення, сприяли зміні харчування в цілому.

Так в даний час близько 1500 видів трав'янистих рослин прийнято вважати овочевими. В Україні нині у харчуванні використовується приблизно 100 видів овочів, з яких половина є дикорослими. Збільшення частки культивованих культур відбувається за рахунок виділення в дикорослих формах окремих популяцій і клонів з явно вираженими позитивними ознаками та властивостями.

Умовно, всі види овочевих рослин, які використовуються в харчуванні людиною, надається можливість розділити на дві групи: традиційні та нетрадиційні. У свою чергу, традиційні овочеві культури можуть бути представлені як основні, так і додаткові.

До основних овочевих культур відносяться культури, які широко використовуються населенням, як у свіжому, так і переробленому видах. До них відносяться капуста качанна, томат, буряк, морква, огірок, цибуля та інші. До додаткових овочевих культур відносяться культури, які також використовуються як у свіжому, так і переробленому видах, проте їхня частка в раціоні значно менша і часто носить сезонний характер. До них відносяться редиска, петрушка, часник, перець гострий, кріп, баклажан, кабачки та інші.